

Politik for Skanderborg Midtby

2024
Vision og Strategi

- Heslig smuk

Forord

Skanderborg Byråd vedtog i 2016 Politik for Skanderborg Midtby, Hellig Smuk.

Politikken har nu levet og dannet grundlag for mange beslutninger om Skanderborg Midtby i de seneste seks år. Skanderborg Kommune, en række private udviklere og et hav af lokale borgere har været med til at starte omdannelsen af midtbyen til et mere levende og spændende sted.

Den største forandring må nok siges at være udvidelsen af Kulturhuset og etableringen af Bybadet. Året rundt tiltrækker disse smukke steder nu massen af mennesker til kortere eller længere ophold ved byens smukke søside.

Af andre forandringer kan nævnes den renoverede legeplads i Byparken, hvor byens børn og besøgende kan opleve og lege i Ole Lund Kirkegaards Univers. Her har vores aktive borgere og foreningen været en vigtig ressource.

Ombygningen af den nordlige del af Adelgade skal også fremhæves. For selvom den midlertidige indretning har fået en del kritik, har netop dette forsøg dannet afsæt for Byrådets beslutning om ombygningen af den sydlige del af Adelgade.

Sideløbende med Byrådets beslutninger og opførelse af offentlige anlæg, er der kommet en række større nye private boligprojekter til ved byens to søbredder og på den tidligere rådhusgrund. Flere store projekter er på vej. Det betyder mere liv i vores midtby. Den udvikling ønsker vi at forsætte og forstærke med et større og mere varieret boligudbud.

Endelig har en række af byens forskellige foreninger styrket deres samarbejde og dannet Midtby Netværket. Med netværket står foreningerne stærkere i deres samarbejde internt og med kommunen. For Byrådet er sådan et velfungerende samarbejde også alfa og omega. Byudvikling er nemlig meget mere end fliser og mursten – og det er vigtigt for Byrådet at styrke alle de aktiviteter, der

foregår i bymidten. Både de handelsmæssige og de kulturelle.

Samlet set er Byrådet og byens aktører enige om, at midtbypolitikken fra 2016 har været et vigtigt redskab for den ønskede styrkelse og omdannelse af Skanderborg Midtby. Samtidig er vi også enige om, at den nu behøver et lille 'servicetjek'. Byrådet har bl.a. øget sit fokus på den grønne omstilling, kvaliteten i byudviklingen og en bedre biodiversitet. Det ændrede fokus ønsker vi skal afspejles i politikens vision og strategispor.

Flere af de beskrevne forandringer, som politikken har lagt rammerne for, er nu realiseret, andre er kommet til og endelig har vi som byråd i den forgangne periode valgt, at enkelte forandringer ikke længere er ønsket. Politikken skal ikke længere indeholde en oplystning af de ønskede forandringer. I stedet skal de nye og fremtidige projekter "styres helt på plads" af den kommende arkitekturpolitik - og vores ønske og fortsatte dialog om bynumskvalitet, biodiversitet og den grønne omstilling.

Skanderborg Byråd glæder sig over at kunne præsentere sin reviderede Politik for Skanderborg Midtby, og håber, at politikken ikke lader tvivl om, at vi ønsker at skabe det bedste afsæt for, at Skanderborg Midtby er klar til fremtiden - og forsat vil være en både smuk og sjov by at bo, handle og investere i. Både for dem, der allerede er en del af bylivet og for dem, som vi byder velkommen i fremtiden.

Frands Fischer
Borgmester
Skanderborg Kommune

Foto: Per Bille

Foto: Per Bille

Indhold

Vision	s.6
Strategispor	s.8
Spor 1	
Historie og Identitet	s.10
Spor 2	
Nemt og Bekvem	s.16
Spor 3	
Kvalitet og Oplevelser	s.22

Vision

Vi vil skabe et sammenhængende byrum fyldt med oplevelser og kvalitet. Et byrum, der byder på overraskelser og oplevelser uanset hvem du er, hvornår du kommer og hvad du skal. Et byrum hvor der handles, leges og nydes, og hvor forbindelserne mellem by, vand og grønne åndehuller giver gode og smukke oplevelser for de der bor og besøger vores by. Et byrum med plads til både de små og store, de blivende, de midlertidige og de spontane kulturelle og sociale aktiviteter.

Vi vil bygge på og fortælle om vores fælles historie(n), både som festivalby, kongeby og som byen med plads til både næsehorn og Gummitarzan'er. Derfor vil vores bymidte være smuk på den sjove måde, og det du møder, vil være noget, vi har skabt i fællesskab med sans for byens kvaliteter, historie og identitet.

Skanderborg – Heslig smuk!

Vi ønsker at styrke vores midtby gennem Fællesskab, Fortællinger, Kultur, og Kvalitet. Byen skal være grøn og bæredygtig, og billedet skal være typisk Skanderborg:

Smuk på en sjov måde.

Foto: Per Bille

Di Heslige Slønglers Klup skaber de årlige Sløngeldage, hvor masser af børn fanges ind i bysbarnet Ole Lund Kirkegaards skæve univers og fantasirige bøger.

SMUK fest banker i hjertet i de fleste Skanderborgensere. Hver år ligger Dyrehaven og byen hus til 60.000 glade SMUK festdeltagere.

Strategispor

Vi vil realisere vores vision ved at lægge trædesten i form af tre strategispor:

Spor 1 - Historie og Identitet

Spor 2 - Nemt og Bekvem

Spor 3 - Kvalitet og Oplevelser

Strategisporene udfoldes på politikens næste siden, og danner her afsættet for de mange forandringer, som skal skabe en attraktiv midtby.

Strategisporene viser således vejen og ambitionerne, men binder ikke løsningerne. Flere forandringer er allerede udført og beslutningen truffet. Vi er godt på vej. Men flere skal til.

Forandringerne vil i takt med mulighederne opstå blive "styret på plads" af Byrådets arkitekturstrategi og den løbende dialog om bolig- og byrums-kvalitet og den grønne omstilling, herunder ønsket om en bæredygtig mobilitet. Det gælder både investeringerne i de offentlige byrum og de private udviklingsprojekter.

Uanset hvem der står bag, vil forandringerne designes og skabes i tæt dialog med byens mange interessenter. Vi når kun målet ved at samtænke og samskabe. De store investeringer kræver med andre ord, at vi sammen finder løsninger.

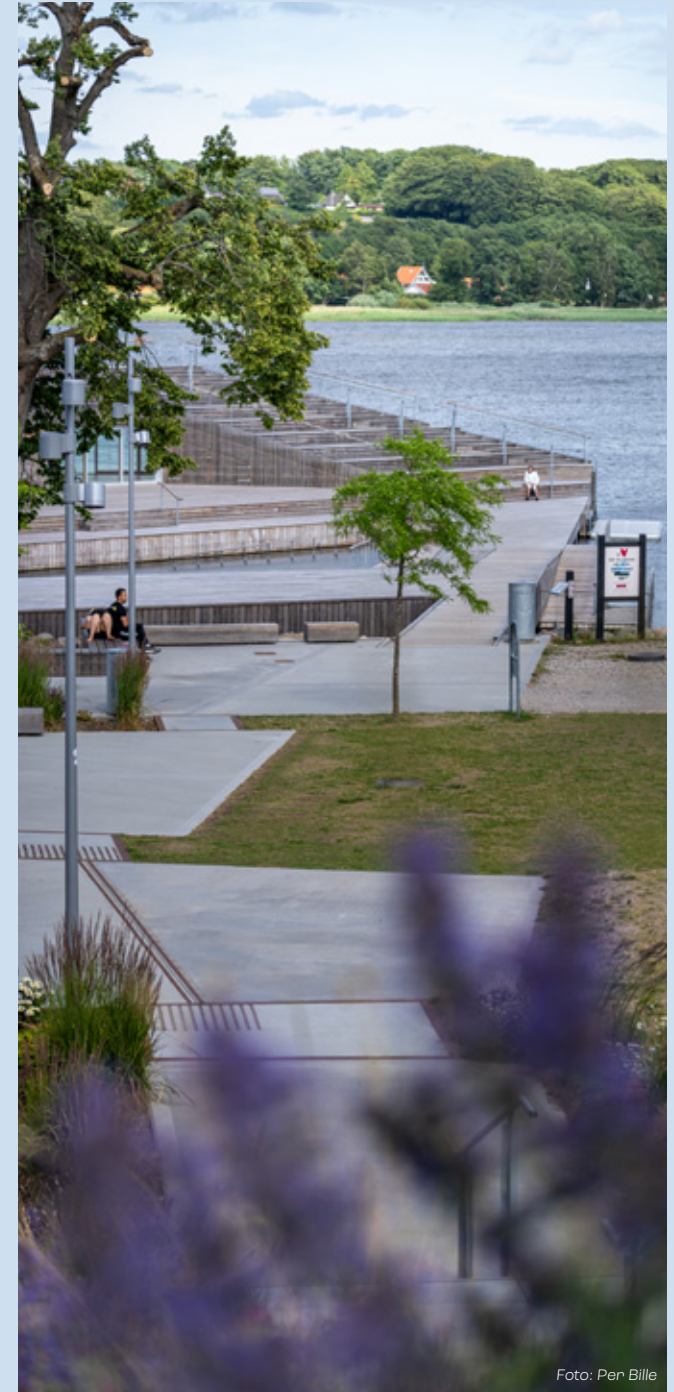

Foto: Per Bille

Historie og Identitet

Foto: Per Bille

Hjemby og Festby

Skanderborg rummer mange fortællinger. Kongeby, Stationsby, Festivalby og Ole Lund Kirkegaards barnsdomsby. Købstad, provinsby, forstadsby og ikke mindst tilflytterby.

Uanset er det byens attraktive placering i det smukke søhøjland og med let adgang til mange arbejdspladser, som er kendetegnende for byens attraktion – som både Hjemby og Festby. Nye som 'gamle' borgere spejler sig i den samme fortælling, og der er kun få nuancer om man bor i midtbyen, villabyen, Vrold, Højvangen eller Skanderborg Bakker.

Vi vil både styrke vores fælles fortælling og dyrke de forskellige bydeles kvaliteter og tilbud. Dette vil gøre vores by bæredygtig og holdbar til kommende generationer.

Kongebyen og Sølund

Skanderborgs gamle bydel og Slotsholmen rummer historien som Kongeby. En historie som hele byen er stolt af og identificere sig med. **Vi vil** styrke områdernes identitet og arbejde for at forskønne områdernes byrum. **Vi vil** samtidig også have fokus på andre og nyere kulturmiljøer og bevaringsværdige sammenhænge i vores by.

Sølund's hvide pavilloner har sin helt egen historie som både omsorgshjem, Luftwaffe base m.m.. I 2024 **vil vi** skrive et nyt kapitel i historien med fællesskab, samvær og kreativitet som omdrejningspunkt, når FLOK – et frivillig- og fællesskabshus åbner dørene i pavillon 5. Når vi åbner området op for byens borgere, vil de hvide pavilloner blive et naturligt centrum midt mellem midtby og Dyrehaven. På den måde kan Landsbyen Sølund på nænsom vis blive en endnu mere integreret del af livet i Skanderborg.

Foto: Per Bille

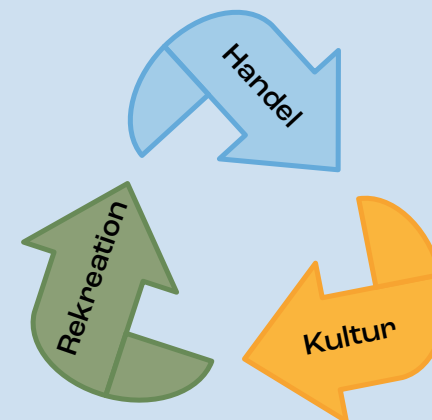

Foto: Per Bille

Spor 1 - Historie og Identitet

Foto: Per Bille

Kulturaksen

Bybadet, Byparken og Kulturtorvet udgør med deres centrale placering og områdernes rekreative og kulturmæssige tilbud en vigtig akse midt i byen. Aksen forbinder midtbyens handelsliv i Adelgade med søen og åbner for, at en shoppetur i Skanderborg Midtby kan udvides og kombineres med oplevelser og ophold i Kulturhuset og ved søen.

Mange brugere af tilbuddene i Kulturhuset ankommer fra parkeringspladserne på Møllegade og Bloms p-hus vest for Adelgade eller på cykel fra Adelgade og Ole Lund Kirkegaards Stræde. **Vi vil** derfor styrke aksen ved at forbedre sammenhængen – visuelt og fysisk mellem Ole Lund Kirkegaards Stræde og Kulturtorvet og Skanderborg Sø.

Bybadet og Søtorvet flankerer nu Kulturhuset. Mulighederne for at bruge søen og se byen fra Søsiden trækker hver dag året rundt beboere og besøgende til byen og Byparken. Særligt de unge, som nyder bybadet.

Slotsholmen, Adelgade og Banegårdsvej

Dette fyrtårn har forandret og styrket midtbyen. Også renoveringen af Byparkens legeplads i Ole Lund Kinkegaards univers trækker børn og ældre mod søen. **Vi vil** forsætte arbejdet med at binde Adelgade sammen med søen, f.eks. ved at åbne og forskønne passager og en nyindretning af Asylgade fra Adelgade til Parkvej. **Vi vil** også undersøge muligheden for, at en søbro kan binde Kulturaksen og Adelgade Nord sammen på søsiden.

Hovedvejstrækningen Rute 170 gennem Skanderborg har sin berettigede historie, som byens ryggrad. Fra Kongeby og Garnitionsby til Købstad og Stationsby har strækningen været centrum for aktivitet i Skanderborg. Kongens ryttere, hestemarkeder, industrialiseringen og urbaniseringen. Vejen og den fredede Dagmarbro har altid været afgørende og vigtig for sammenhængen i byen og til omverdenen. Men tiden stiller nu nye krav og muligheder.

Gaden skal i fremtiden kunne rumme og ikke kun flytte folk. **Vi vil** ændre byens struktur, så midtbyens fyldes af liv og trafikken fylder mindre. Byens forbindelser på kryds og tværs vil vi styrke – det skal være let at gå og cykle i vores by, og nyde ophold ved Skanderborg Sø og i Dyrehaven, som er vores alles rekreative "lunger" i en travl hverdag.

Spor 1 - Historie og Identitet

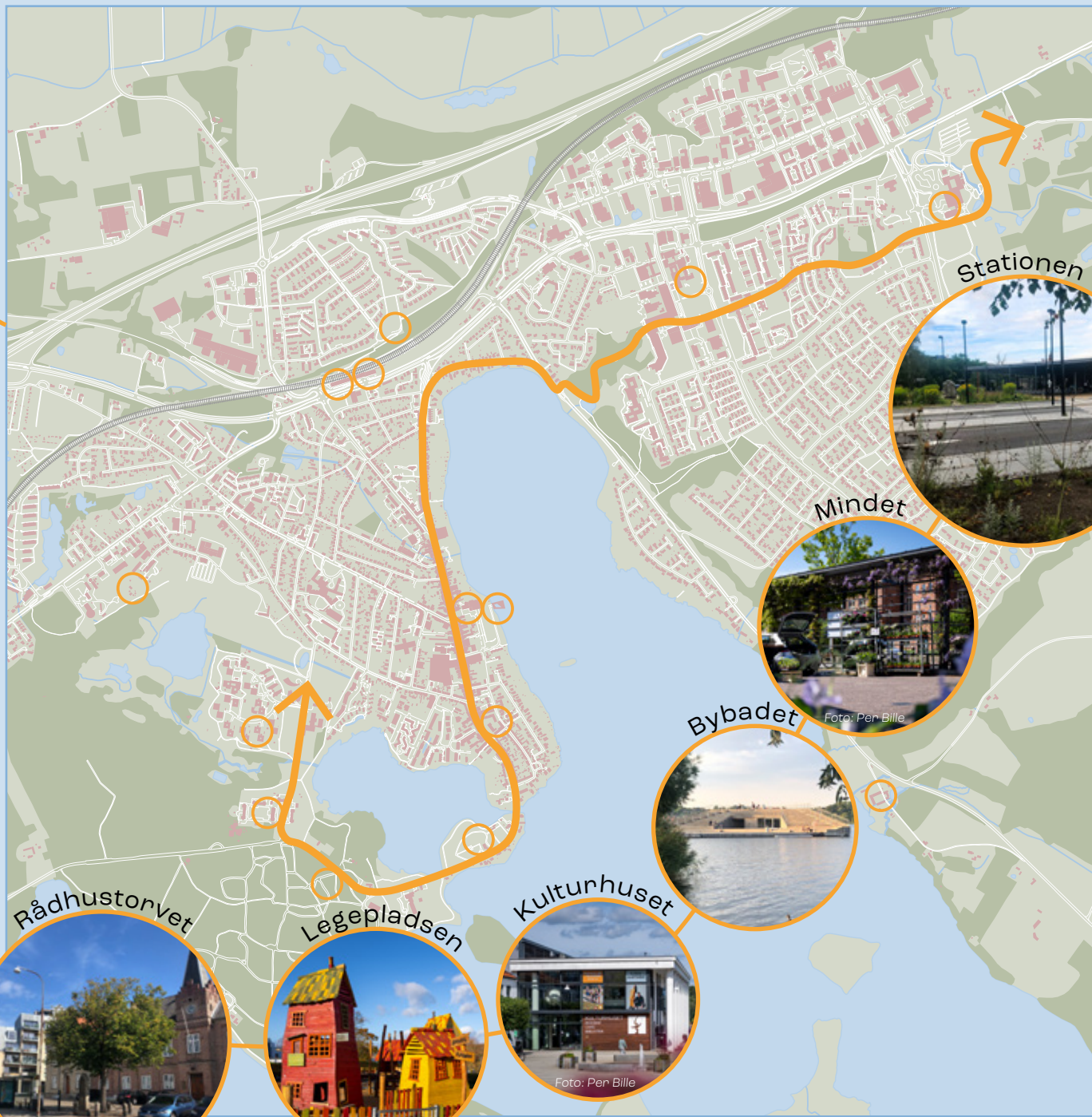
Perler på en snor

Skanderborg er vokset i forskellige perioder. Som oftest i et roligt tempo og lidt spredt, men enkelte gange i større ryk og mere koncentreret. Historien afspejler sig i gadestrukturen, landskabstrækkene og bebyggelserne fra forskellige epoker. Bongengadekvarteret og villabyen omkring midtbyen afspejler historien som Kongeby og Stationsby. Højvangen og Skanderborg Bakker er eksempler på ny forstadsområder, som er blevet til over en kortere årrække.

Uanset byens fysiske udstrækning krydses beboerne hinanden på mange led og kanter – fysisk og socialt. Midtbyen, Stationen, Campus, Fælleden, Vestermølle, Sølund og Dyrehaven ligger på sin vis spredt og udfordrer byens logistik. De nyeste perler er Bybadet, det nye museum Perron 1, Multiparken ved Sct. Georgsgården og det kommende frivillig- og fællesskabshus FLOK på Sølund. Uanset at byens forskellige funktioner og attraktioner ligger spredt, er de som perler på en snor, der binder byen sammen.

Dette er en byens DNA, sjæl og en styrke, som **vi vil** understøtte ved at skabe gode fysiske forbindelser mellem byens boligområder og de forskellige byfunktioner.

Museum Skanderborg

Vestermølle

Perron 1

Campus

Mindet

Foto: Per Bille

Bybadet

Kulturhuset

Foto: Per Bille

Fælleden

Anebjerg skov

Rådhusstorvet

Legepladsen

Foto: Per Bille

Nemt og Bekvemmt

Bæredygtig mobilitet

Tilgængelighed er vigtig for handlen og bylivet i midtbyen, men trafikken fylder og larmer. Når flere flytter til midtbyen, bliver pladsen endnu mere trang. Derfor er det vigtigt, at vi finder en bæredygtig balance. Det er vigtigt, at vi har øje for, at mobilitet er under forandring, og at vi støtter op omkring denne forandring.

Færne vil i fremtiden have lyst til eller brug for to biler eller måske ikke engang have egen bil. **Vi vil** derfor gøre det nemt og bekvemt at vælge andre måder at transportere sig på. Det skal være let og trygt at cykle og gå til og færdes rundt i vores midtby. Den kollektive transport skal binde byens bydele sammen og sikre en god sammenhæng mellem midtbyen og stationen. Det er godt både for miljøet og sundheden. Gode omstigningssteder er vigtige. Her kan pendlere stille deres bil, eller helst skifte fra deres cykel til kollektiv transport.

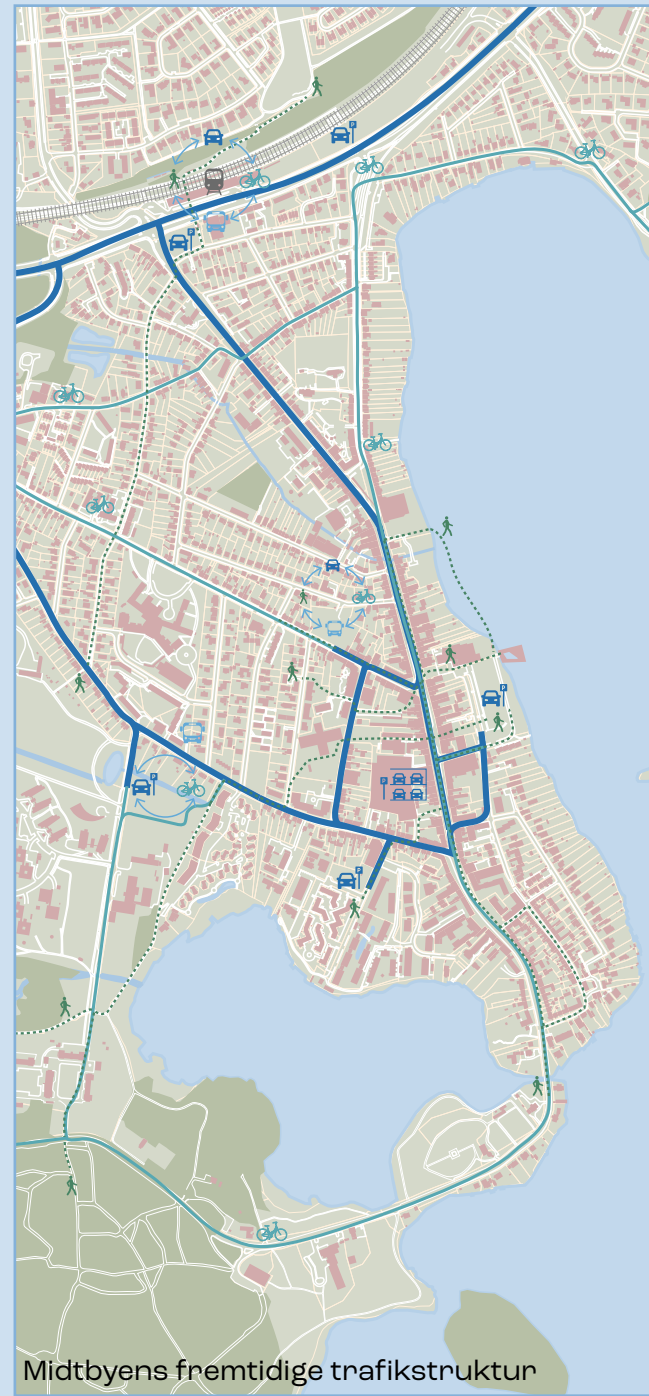

Foto: Per Bille

Foto: Per Bille

Midtbyens fremtidige trafikstruktur

Spor 2 - Nemt og Bekvem

Ny Adelgade

De cyklende og de gående skal have mere plads i vores midtby. Byrummet skal være smukkere og grønne, med god plads og ro til ophold, leg og aktivitet i gaderummet. Tilgængelighed for alle er vigtigt. **Vi vil** derfor ensrette Adelgades sydlige strækning, så bilerne fylder mindre. Adelgades nordlige strækning skal på sigt også gøres smukkere og grønne. Her kan andre bylivsfunktioner, f.eks. cafeer og små kreative pop-up-butikker supplere butikkerne og skabe spændende og skæve byoplevelser.

Ved omdannelse og renovering af bebyggelserne langs Adelgade kan der skabes flere forbindelser på tværs af byen og mod søen, som kan bidrage med små oplevelsesloops, der kan vække appetitten og lokke de besøgende til at færdes på kryds og tværs af midtbyen og opleve søen.

Vi vil invitere byens institutioner og borgere til at genfinde og navngive smutveje og forbindelser.

Vi vil styrke sammenhængskraften fra nord til syd ved at indrette og iscenesætte byrummene omkring midtbyens hotspots, f.eks. omkring Bloms, Kulturtorvet og Mindet. **Vi vil** samtidig skabe nye oplevelser på strækningerne imellem, også på Søsiden.

Når vi ensretter Adelgade Syd **vil vi** derfor designe byrummet, så dette kan være rammen om de nye behov. Gaden skal være fleksibel og skal kunne lukkes af efter behov, så midtbyen lejlighedsvis kan være et behageligt og afslappet byrum – til hverdag og til fest.

Midtbyen skal opleves mere på tværs

Spor 2 - Nemt og Bekvem

Sunde og bæredygtige vaner

For langt de fleste, der bruger midtbyen er afstanden mellem hjem og midtby under fire kilometer. I takt med flere bosætter sig i byen, bliver andelen af beboere, der kan gå og cykle til midtbyens tilbud endnu større. Mange af de nyere og yngre borgere har valgt Skanderborg til på grund af byens stille puls og nærheden til natur og grønne områder. **Vi vil** derfor skabe bedre vilkår for at cykle og gå, og at flere dermed får sunde vaner.

Midtbyens oplevelsen skifter samtidig karakter. Byens nerve vil ikke længere primært være shopping, men i højere og højere grad en hjemlig ramme for de mange, der bor i byen, og flere og flere vil besøge byen for et cafébesøg, en tur i Bybadet, eller i Kulturhuset og på biblioteket eller måske en gåtur videre ned i den gamle bydel eller ud i Dyrehaven og til Sølund.

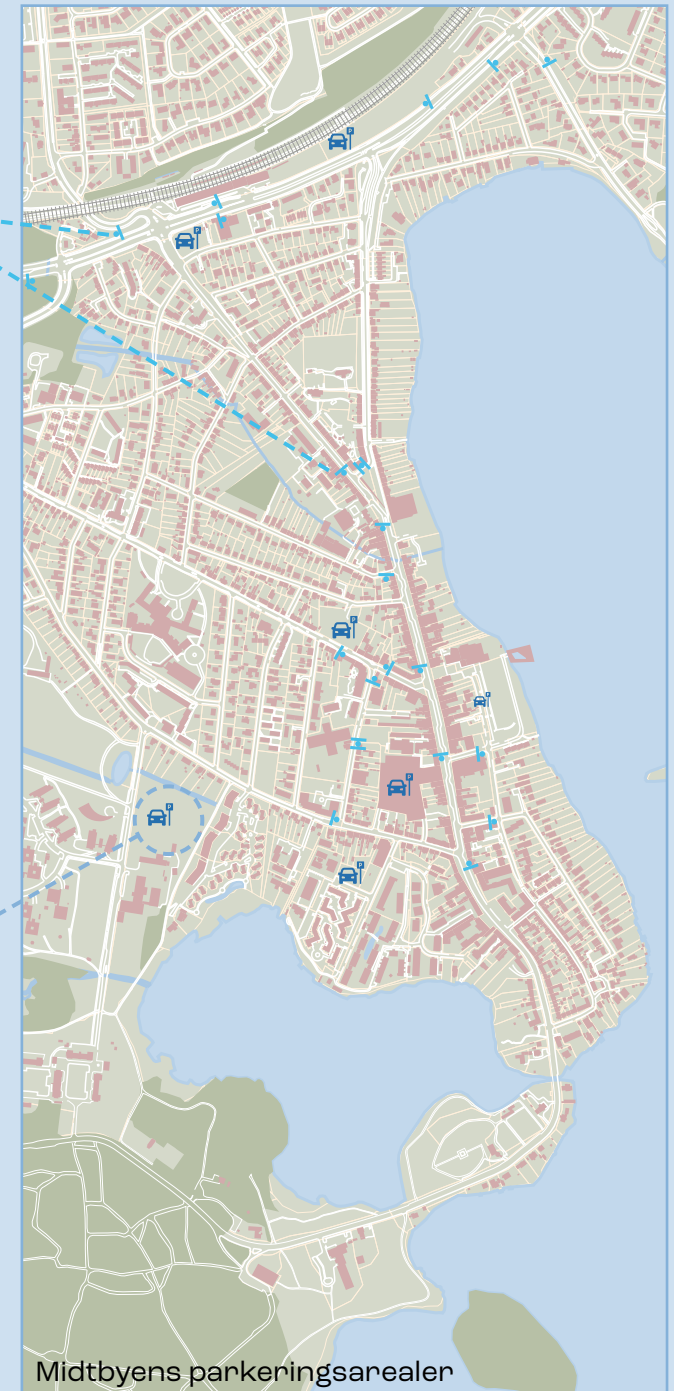
↑ P	Bloms 122 frie
→ P	Møllegade 55 frie
→ P	Parkvej 2 frie

Klog parkering

Ændrede transportvaner tager tid, og Skanderborg vil forsat være både en pendlerby og en handelsby. Derfor skal vi fortsat have fokus på, at få bilerne frem til parkeringspladser nemt og bekvemt. Ikke kun for bilisternes og butikkernes skyld, men i lige så høj grad for dem, der går, cykler og bor i midtbyen. **Vi vil** derfor arbejde med at få udnyttet midtbyens parkeringsmuligheder optimalt.

For at gøre det let at ankomme til midtbyen og samtidig mindske bilkønsel internt i midtbyen, **vil vi** tilbyde gode og rigelige parkeringspladser ved byens ankomster, og det skal være let og rart at færdes herfra til midtbyens tilbud.

Parkeringen er afhængig af hvem og hvornår der parkeres. **Vi vil** derfor arbejde med, at parkering kan ske på forskellige vilkår rundt i byen. Parkeringshenvisning, beboer-p-licenser, omstigningssteder, hvor der kan skiftes mellem bil og cykel/kollektiv transport, er nogle af de muligheder, der skal afprøves.

Kvalitet og Oplevelser

Foto: Per Bille

Kvaliteten i byens rum

Midtbyen er under forandring. Flere vil i de kommende år flytte ind i vores midtby. De nye borgere er både helt nye Skanderborgere og "gamle kendinge", som blot vælger en ny bolig centralt i byen. Uanset alder og tilhørsforhold er alle velkomne - unge som ældre - og det skal de kunne se og mærke. Derfor skal kvaliteten af de nye boliger være høj, bygningerne smukke og rummene mellem husene attraktive.

Lys, læ og tryghed skal prioriteres højt. Sådan bliver det godt at have hjemme i Skanderborg, ikke kun for dem, der flytter ind i midtbyen, men også for alle andre, der færdes og besøger vores midtby. Føler man sig hjemme og er stolt af sin by, giver man også mere af sig selv, når man lever og færdes i byen.

Byens rum består både af offentlige gader, parker, torve og de private byrum mellem husene. Alle rum har sin rolle og bidrager til oplevelsen og fortællingen om Skanderborg. Derfor skal byens rum, uanset størrelse og

hvem der 'ejer og fejer' være smukke og indbydende. Det gode byrum er et, som du har lyst at besøge og blive lidt længere i.

Der skal være plads både til ro, fordybelse, småbørnsleg og de unge skal naturligvis også føle sig velkomne. Der skal skabes funktionelle rammer for både fællesskab og de individuelle behov for ro og fordybelse. Med en ny arkitekturstrategi **vil vi** øge vores fokus på at skabe smukke, holdbare og behagelige facader, flader og forbindelser for dem der bor, handler og besøger vores by, men også for byen, blomsten og klimaet skyld.

Spor 3 - Kvalitet og Oplevelser

Flere skaber mere

I midtbyen er der flyttet mange nye borgere til, og Midtbypolitikken ambition om byfortætning er således godt på vej til at være fuldført. De nye projekter Søbyen, Ovenvande, Rådhusgården og Lille Nyhavn er kommet til siden politikken blev vedtaget i 2016. Andre store projekter er på vej, f.eks. på den tidligere Kvickly-grund og i Kinkegaards Baghave. Også i byens periferi er nye boligprojekter på vej.

De mange nye midtbybeboere vil give byen nyt liv. Flere vil færdes og handle i byen. Det er godt for byens butikker og kulturtilbud. Men alt forandres. Vi handler og oplever på en anden måde end for 20 år siden. Derfor skal vores midtby være andet og mere end en shoppetur. Det skal være rart at opholde sig og færdes gennem byen. Derfor skal tilbudene både i butikkerne og i gadens rum tilbyde mere.

Byens 'baggårde' og smøgen kan også bringes til spil. Her har særligt de unge lyst til indrette

sig. **Vi vil** gøre den digitale adgang til at låne byens grønne arealer og byrum lettere. Det vil give flere lyst til at iscenesætte og bruge byens frirum - også til mere spontane aktiviteter.

Med en ensretning af Adelgade Syd **vil vi** skabe et roligere og mere behageligt bymiljø. Butikkerne, restauranterne, erhvervs livet og byens beboere skal være med til at opfinde, udvikle og fylde i de nye muligheder som opstår, når trafikken fylder mindre.

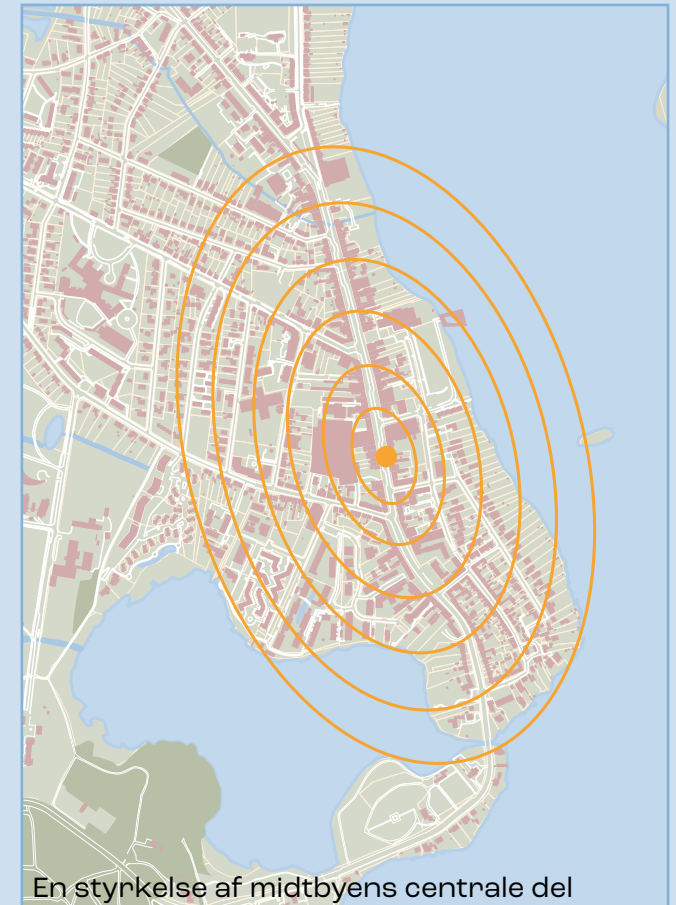

Midtbyen og Adelgade

Midtbyen skal fyldes af liv. De cyklende og de gående skal have mere plads og bilerne skal fylde mindre. Byrummet skal være smukkere og grønne med god plads og ro til ophold, leg og aktivitet i gaderummet – både til hverdag og fest. Tilgængelighed for alle er vigtigt.

Adelgades sydlige strækning **vil vi** derfor ensrette, så bilerne fylder mindre. Dette vil styrke og definerer Adelgade Syd som centrum i Skanderborg Midtby. Når vi styrker identiteten af byens centrum skaber det "ringe i vandet", så handlen og bylivet i hele byen får et boost.

Adelgades nordlige strækning skal på sigt også gøres smukkere og grønnere. Her kan andre bylivsfunktioner, f.eks. cafeer og små kreative pop-up-butikker, supplere butikkerne, skabe spændende og skæve byoplevelser.

Spor 3 - Kvalitet og Oplevelsen

Det Blå, Det Grønne og Det Bæredygtige

Skanderborg Midtby ligger midt mellem skov og sø. Det skal kunne ses og opleves mere. Det nye Bybad viser vej til søen og præsenterer byen fra en ny og smuk side. Byparken og den nye Ole Lund Kirkegaards legeplads osen nu af liv året rundt. De store grønne og blå oplevelser i Byparken skal suppleres af meget mere grønt i midtbyen og langt flere muligheder for at opleve søerne som omgiver byen. Det grønne og søen er vores DNA. **Vi vil** derfor styrke byens grønne profil ved at have fokus på, at byrummene bliver grønnere og med en større biodiversitet, når vi renoverer og den bygges nyt.

Vi vil skabe et net af byrum og stier som på bæredygtig vis forbinder midtbyens forskellige områder og naturen lige uden for byen. Adgangen til Dyrehaven, Sølund og naturområderne langs Oddervej skal styrkes. Det skal blive lettere for mennesker at komme ud i naturen og lettere for naturen at komme ind i byen.

Med historiefortælling om stederne, stierne og smutvejene **vil vi** styrke forbindelserne.

Byens grønne områder giver ikke kun herlighedsværdi og øger biodiversiteten. Træerne renses luften, suger regnvand og bidrager samtidig til CO₂-reduktionen. Når det er varmt medvirker beplantningen til at give skygge, sænke temperaturen mellem husene og skabe et behageligt mikroklima. **Vi vil** derfor bevare og skabe flere små grønne områder, som en vigtig ressource i en bæredygtig byudvikling.

Den grønne omstilling skal også kunne aflæses i de materialer, vi vælger, når vi bygger om og ændre vores by. De kloge og bæredygtige grønne valg skal præge både de offentlige anlæg og de private byrum. Det smukke er i sagens natur både grønt og bæredygtigt.

